Universitätsbibliothek Paderborn

Summula clarissimi iurisco[n]sultissimiq[ue] viri Raymundi

Raimundus <de Pennaforti>

Colonie, 4.III. 1502

VD16 R 168

De matrimonio [et] eius quidditate [et] multis questionib[us]

urn:nbn:de:hbz:466:1-31223

Visual Library

☞ Circa lr̃am eſt notãdū de q̃nqꝫ Primo de cauſis matrimonij Sc̃do
q̃d ſit matrimoniū definitiue. Tertio vñ dr̃ matrimoniū. Quarto a q̊ ma
trimoniū ſit inſtitutū Quinto in quo loco ꝛ quo tp̃e eſt inſtitutū.
¶ Quantū ad primū dr̃ ꝙ q̃ttuoꝛ ſunt cauſe matrimonij.ſ.cauſa efficiens
materialis.foꝛmalis.ꝛ finalis. Cauſa efficiẽs eſt duplex.ſ.mediata ꝛ ime/
diata. Cauſa efficiẽs imediata ē ꝯſenſus mutuus viri ꝛ mulieris ꝑ verba
de p̄ñti.i.vir ꝯſentit mulieri ꝛ mulier viro. Sꝫ cã efficiẽs media ta eſt inſti
tutio diuina.qꝛ deus gloꝛioſus inſtituit hoc ſacramẽtū Sed cauſa materi
alis eſt vir ꝛ mulier ſcꝫ ꝯiuncti Sꝫ cã foꝛmalis eſt modus ſubarrãdi Sꝫ
cauſa finalis eſt duplex.qꝛ quedã fuit añ pctm̃.ꝛ quedã poſt pctm̃. Cauſa
finalis añ pctm̃ fuit pꝛolis generatio. Sꝫ cã finalis poſt pctm̃ fuit foꝛnica/
tionis euitatio.ꝛ hoc de p̊mo ¶ Quantū ad ſc̃dm eſt notãdū ꝙ matrimo
niū ſic definit̃.eſt viri ꝛ femine legitima ꝯiunctio indiuiduã ꝯſuetudinẽ ſer
uãs. Dicit̃ notãter in ſingulari (viri ꝛ femine) et non in plurali viroꝝ ꝛ fe/
minaꝝ.ideo qꝛ vn⁹ ſolus vir dꝫ h̃re vnã ſolã mulierẽ ꝛ ecõuerſo. Et in iſta
deſcriptõe tangunt̃ oĩes cauſe. Prime tangit̃ cã materialis.cū dr̃ (viri ꝛ
mulieris) Sc̃do tangit̃ cã efficiẽs cū dr̃ (legitima). Tertio tangitur cauſa
foꝛmalis cū dr̃ (ꝯiunctio) Quarto tangit̃ cauſa finalis cum dr̃ (indiuiduaꝫ
ꝯſuetudinẽ ſeruans) ¶ Quantū ad tertiū eſt notandū. ꝙ matrimoniū dr̃
quaſi matris muniū.qd̃ idẽ eſt qd̃ officium Unde de ſancto Martino ca
nit̃.munia tua deuotus implebo Sed diceres.quare magis dr̃ matrimo/
niū q̃ȝ patrimoniū. Reſpõdet̃ ꝙ ideo.qꝛ mater plus occupat̃ ad generan/
dum pꝛolẽ q̃ȝ pater.qꝛ de ea dr̃ ꝙ mater ē in partu doloꝛoſa.in lactãdo ſeu
enutriẽdo laboꝛioſa.in ꝯceptu oneroſa Et ſic mulier plures laboꝛes habet
circa pꝛolem q̃ȝ vir.ideo plus dr̃ matrimoniū q̃ȝ patrimoniū. ¶ Quantū
ad quartum.ſcꝫ a quo matrimoniū ſit inſtitutum eſt notandū. vnde ſicut
iam dictum eſt ꝙ cauſa efficiens huius ſacramẽti fuit ip̃e deus.ideo dici/
tur ꝙ illud ſacramentum p̄ncipaliter ꝛ effectiue a deo ſit inſtitutū. ſed in/
ſtrumentalr̃ ꝛ ꝯſequutiue illud ſacramẽtum ab adam ꝛ eua eſt inſtitutuꝫ
Sed diceret q̃s.in q̊ loco ꝛ in quo tp̃e eſt inſtitutū Rñdetur.in amenifſi/
mo loco.ſ.in paradyſo ꝛ in tp̃e iocũdo.ꝛ ſic tunc ptꝫ dignitas huius ſacra/
mẽti.qꝛ rõne inſtitutõis tunc hoc ſacramentū eſt dignius alijs Unde vnū
ſacramentum eſſe dignius alio intelligit̃ duplr̃ Uno mõ rõne efficacie.ſic
baptiſmus eſt digniоꝛ alijs. Sc̃do mõ rõne excellentie.ſic euchariſtia ē di
gnioꝛ alijs.qd̃ intelligit̃ pluribꝫ modis. Tertio mõ rõne conferentis.ꝛ ſic
oꝛdo vel confirmatio eſt dignioꝛ alijs. Quarto rõne vnionis ſiue inſtitu/
tionis ſiue ſignificatõis.ꝛ ſic matrimonium eſt dignius alijs.qꝛ in matri/
monio eſt duplex coniunctio ſiue vnio. Prima eſt animoꝝ.quia ibi anim⁹
mulieris coniungitur animo viri Sc̃da ꝯiunctio eſt coꝛpoꝝ in copula car
nali.que vnio ꝓprie deſignat vnionem fidelis cum chꝛiſto. vnde ap̃lus dr̃.
Qui adheret deo eſt vnus cum deo Et qꝛ talis vnio in matrimonio ſigni
ficat vnionem digniſſimam. videlicet vnionem anime cum chꝛiſto .ergo
rõne iſtius vnionis illud ſacramentum eſt dignius alio ſacramento Etiã
ſignificat vnionem dei.qꝛ deus voluit ſe vniri humane nature .ergo ſicut
hic duo coꝛpoꝛa ꝯiũgunt̃ inuicẽ.ſic deitas fuit ꝯiuncta humanitati in xp̃o
ĝ rõne illius vnionis p̄cellit alia oĩa ſacramenta ꝛ inſtitutões eccliaſticas.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

¶ Quantū ad quintū ſcꝫ quō illud ſacramētum eſt inſtitudū eſt notādū
ꝙ quidā dicūt matrimoniū eſſe inſtitutū ſub his ꝟbis. Creſcite ⁊ multi-
plicamini ⁊ replete terrā. ſꝫ hoc videt minus verꝫ Ratio eſt iſta. qꝫ iſta ꝟba
fuerūt ꝓlata tpe Noe poſt diluuiū. ſꝫ matrimoniū diu fuerat añ inſtitutū.
Sꝫ pt dici aliter. ꝙ ſit inſtitutū ꝑ hec ꝟba que ꝓtulit adā cū euigilaſſet de
ſopore ⁊ vidit euā ⁊ dixit. Hoc os ex oſſib⁹ meis ⁊ caro de carne mea. vt
habet in Geneſi. ⁊ tñ nullus dixit ſibi ꝙ eſſet vxor ſua. ſed ipe cognouit eā
ex inſpiratōe diuina. vñ dixit. Propter hoc homo derelinquet patrē ⁊ ma-
trem ⁊ adherebit vxori ſue

☞ Item notandū. ſicut iam dictū eſt ꝙ matrimoniū ſit inſtitutum ꝑ hec
verba que ꝓtulit adam dicēs. Hoc os ex oſſib⁹ meis ⁊c. Ex iſto arguit
ſic. ab iſto inſtitutū eſt matrimoniū qui ꝓtulit verba inſtitutōis. ſed adā
ꝓtulit ꝟba inſtitutōis. ergo ab adā matrimoniū eſt inſtitutū. qđ videtur
eſſe falſum. qꝫ ſupra dictum ē ꝙ chriſtus inſtituit hoc ſacramētū Ibi reſpō-
detur ꝙ in matrimonio ſunt duo. ſcꝫ ſpūale ⁊ humanū. qꝫ ſacrū matrimo-
niū repſentat aliqđ ſpūaliter ⁊ aliquid humanū ſeu humanitatis. modo ſi-
cut in matrimonio ſunt duo ſicut iā dictuꝫ ē. ſic ipm matrimoniū ē inſtitu-
tum ꝑ hoīem ⁊ inſpiratōem diuinā. Sed tūc ad rōnem dr ꝙ matrimoniū
nō eſt inſtitutū ab hoīe inquātū hō. ſꝫ matrimoniū inſtitutū eſt ab hoīe di-
uinitus illuminato ⁊ inquātū grā ſpūſſancti in eo operabat

☞ Ultimo notādū. ꝙ eccłia militās dꝫ eſſe cā hui⁹ copulatōis. ſ. matri-
monij. ita ſi vnus iſtoꝝ vellet decipe aliū. vt vir mulierē ⁊ ecōtra. tūc eccle-
ſia militās nō dꝫ hoc admittere niſi eſſet cā legitima impediens. ſicut ꝑus
dictū eſt de caſib⁹. ergo matrimoniū dꝫ fieri corā eccłia ⁊ teſtib⁹ pñtib⁹ pub-
lice ſeu manifeſte. vt elicit ex intentōe littere

.i. tota ꝓgenies .i. viri ⁊ mulieris
Tota parentela ſexus vtriuſq; probabit
s. matrimoniū .i. aliqbus impedimentis
Contractum. reprobis ne caſibus euacuetur
mrīmoniū expſſo ꝑ ꝟbū pñtꝭ tpis ⁊ nō cū ꝟbo alteri⁹ tpis
Hoc de preſenti conſenſu non alio ſtat
.i. rōnabili cā s. hoīm .i. ſeper s. ſacrm
Abſq; pia cauſa nemo diuortiet illud
.i. ipe deus ſcꝫ viꝝ ⁊ mulierē
Unio ſumma duo facit vnum. ve ſibi qui de-
.i. ſegregat s. in carne
Uniat hoc vnum. deus eſſe quod imperat vnum

¶ Poſtq; autor determinauit de matrimonio. hic iā oſtēdit quō ⁊ qliter
matrimoniū dꝫ celebrari ⁊ corā qbus ꝑſonis Et vult qñ fit ꝯtractio ma-
trimonij ꝑ ſponſum ⁊ ſpōſam. tūc illa dꝫ fieri corā tota parētela vtriuſq; ſex-
us ne poſtmodū aliquib⁹ caſib⁹ poſſet impediri. ⁊ illa contractio debet fie-
ri cum verbo de pñti ⁊ nō de futuro. qꝫ alr̄ nō ſtaret matrimoniū. nec rate
teneret. ⁊ nullus hoīm debet illā ꝯtractōem matrimonij ſepare niſi eſſet le-
gitima cauſa Tunc addit rōnem. qꝫ qđ deus ꝯiūxit hoc hō nō ſepat. ſed